

**NARVA KESKRAAMATUKOGU
2025. AASTA TEGEVUSE ARUANNE**

Narva 2026

Sisukord

1	Aasta lühikokkuvõte.....	3
2	Juhtimine ja personal.....	5
3	Hoone ja ruum. Ligipääsetavus. Innovatsioon	10
4	Kogude kujundamine	15
5	Lugejateenindus ja raamatukoguteenused.....	19
6	Raamatukogu turundus.....	31
7	Eesmärgid tulevaks aastaks	32

1 Aasta lühikokkuvõte

1.1 Millised olid aruandeaasta tähtsündmused?

Aruandeaastal olid olulisemateks sündmusteks Eesti Raamatu Aasta tegevustes osalemine, Kreenholmi raamatukogu taasavamine, raamatukogu kodulehe uuendamine, uute täiskasvanuhariduse koolituste käivitamine ning positiivne rahastusotsus hoone energiatõhususe projektile.

Narva Keskraamatukogu liitus Eesti Raamatu Aasta üle-eestiliste algatustega, tugevdades oma rolli eesti keele ja kirjanduse väärtustajana mitmekeelses keskkonnas. 28. märtsil 2025 taasavati Kreenholmi raamatukogu renoveeritud ruumides Narva Rahvaste Majas, millega tagati teenuse järjepidevus ja säilitati raamatukoguvõrk linnas. Koduleht migreeriti Joomla 3 platvormilt Joomla 6 platvormile, mis parandas info kättesaadavust ja teenuste nähtavust.

Sügisel käivitati täiskasvanutele suunatud digioskuste ja tehisintellekti koolitused, mille rühmad täitusid kiiresti ning millega kaasati uusi kasutajaid. 30. oktoobril 2025 tegi Riigi Tugiteenuste Keskus positiivse rahastusotsuse projektile „Narvas, Malmi tn 8 asuva Narva Keskraamatukogu hoone energiatõhususe parandamine“. Projekti kogumaksumus on kuni 4 399 022 eurot, millest 2 608 620 eurot moodustab toetus. Projekt loob eeldused hoone rekonstrueerimiseks aastatel 2025–2028 ning parandab teeninduskeskkonna kvaliteeti ja energiatõhusust.

Narva Keskraamatukogu aitas korraldada XIII ülemaailmsed eesti kultuuripäevad ESTO 2025 üritusi Narvas 28.-29.06.2025.

Aasta lõpus pälvis Narva Keskraamatukogu Ida-Virumaa Haridusgalal tunnustuse „Aasta Hariduse Sõber“ finalistina, mis kinnitab raamatukogu rolli piirkondliku hariduspartnerina.

1.2 Millised olid tegevused teema-aastatel?

2025. aastal tähistas Narva Keskraamatukogu Eesti Raamatu Aastat koostöös Narva linna kultuuri- ja haridusasutuste ning partneritega. Korraldati näitusi: Eesti Kirjandusmuuseumi näitus „500 aastat eestikeelseid raamatuid“, „Meie kogu pärlid“, Soome-ugri raamatunäitus "Pühakiri soome-ugri rahvaste keeltes", ajakirja Eesti Naine näitus „Eesti naise sajand“. Lisaks korraldati eesti kirjanduse päeva sündmusi, lugemisaktsioone ja annetuskampaaniaid. Tegevustega pöörati tähelepanu riiklike tähtpäevade olulisusele ning kutsuti kogukonda neid ühiselt tähistama ja mõtestama.

Raamatukogu tegevustes olid kesksel kohal kohtumised kirjanike ja loovinimestega ning raamatuesitlused, mis kasvasid huvi eesti autorite loomingu vastu ja tõid raamatukokku uusi sihtrühmi. Laste ja noorte lugemisharjumusi toetati erinevate kaasavate formaatidega, sealhulgas lugemisöö, kirjandusliku aardejahi, tähestikumängu ning kohtumistega lastekirjanikega.

Raamatukogu korraldas sündmusi, mis tõid kokku eri loomevaldkondade esindajaid ja sidusid kirjanduse teiste kunstiliikidega. Nende hulka kuulus illustratsiooninäitus „Uus lugu“ ning Narvaga seotud luuletaja Helmi Vint Sägi luuleraamatu „Mälestused luules“ esitlus, mis toimus väljaspool raamatukogu ruume laeval *Caroline*. Raamatukogust väljapoole suunatud erinevad loengud ja tegevused laiendasid kultuurisündmuste toimumispaiku. Nende ettevõtmiste

tulemusel suurenes küllastajate teadlikkus eesti kirjandusest, kasvas kogukonna osalus ning tugevnes raamatukogu roll ja nähtavus tähtsa kultuurikeskusena.

1.3 Millised olid uued märkimisväärsed tegevused ja teenused?

2025. aasta märtsis taasavati Kreenholmi raamatukogu uuel aadressil Kreenholmi 25 Narva Rahvaste Maja renoveeritud ruumides. Uuendusena loodi Kreenholmi raamatukogusse kaugtööruum, mis laiendas teenuste valikut ja vastas kogukonna vajadustele. Suvekuudel korrastati kogud ning muudeti kasutajasõbralikumaks.

2025. aasta juunis liitus Narva Keskraamatukogu Erasmus+ konsortsiumiga. Konsortsiumis osalemine loob võimalused töötajate õpiränneteks, töövarjutamiseks välisriikides ning välisekspertide kaasamiseks. See toetab personali professionaalset arengut ja teenuste kvaliteedi tõstmist.

Aasta lõpus alustati 3D-skaneerimise töötubadega, millega laiendati olemasolevaid 3D-printimise võimalusi ning loodi eeldused 3D-disaini alaste koolituste arendamiseks. Samal perioodil algasid ka tehisintellekti kasutamise koolitused, mis toetavad digipädevuste arengut ja vastavad kogukonna kasvavale huvile uute tehnoloogiate vastu. Nende tegevuste tulemusel mitmekesisus koolituspakkumine ning raamatukokku kaasati uusi sihtrühmi.

1.4 Kas aruandeaastaks seatud eesmärgid täideti?

Aruandeaastaks seatud eesmärgid täideti vastavalt Narva Keskraamatukogu arengukava 2025 tegevuskavale. Kõik planeeritud tegevused viidi ellu ning raamatukogu tegutses kinnitatud eelarve piires. Olulisi täitmata eesmärke ei olnud.

Tulemusena tagati teenuste järjepidevus ja arendustegevuste elluviimine, tugevnes raamatukogu roll kogukonna kultuuri- ja hariduskeskusena ning loodi kindel alus edasiseks arenguks.

1.5 Üle-eestilise rahulolu-uuringu rahuloluindeks

Üle-eestiline raamatukogude rahulolu-uuringu kohaselt oli Narva linna rahuloluindeks 9,73.

Kasutajad hindavad kõrgelt personali professionaalsust, teenuste kvaliteeti ja mitmekeelset kogude valikut. Positiivselt tuuakse esile digiteenused ja mitmekesised üritused. Arendusvajadustena märgitakse e-kataloogi ja veebikeskkonna edasiarendamist ning ruumilahenduste parendamist. Kõrge rahuloluindeks kinnitab raamatukogu tugevat positsiooni kogukonnas.

2 Juhtimine ja personal

Tabel 1. Üldandmed

Narva	1. Elanike arv	2.1 Registri- koodiga raamatukogude arv	2.2 Keskraamatukogude arv	2.3 Haruraamatukogude arv	2.4 Ränd- raamatukogude arv	2.Kokku (2.2+2.3+2.4)	3.Teenindus- punktide arv
2024	52949	1	1	2	0	3	1
2025	51086	1	1	2	0	3	1

2.1 Juhtimine

2.1.1 Muudatused raamatukoguvõrgus

2025. aastal ühendati Energia raamatukoguga Laste Loomemajas tegutsenud Narva Keskraamatukogu lastekirjanduse teeninduspunkt; teeninduspunkti aadress jäi samaks.

Narva Keskraamatukogu raamatukogude võrk 2025. aastal:

- Narva Keskraamatukogu peamaja, aadressil Malmi 8;
- Kreenholmi raamatukogu, aadressil Kreenholmi 25;
- Energia raamatukogu, aadressil Partisani 2.

2.1.2 Rahvaraamatukogu nõukogu

Narva Keskraamatukogu nõukogu koosneb viiest liikmest: Narva Linnavalikogu esindajast, kahest kultuuri- ja haridusasutuste partnerite esindajast, ERR ajakirjanikust ning pikaajalisest ja teenekast raamatukogu lugejast. Nõukogu tegevuse kaudu tagatakse raamatukogu strateegiliste otsuste läbimõeldus ja kooskõla linna arengusuundadega ning kinnitatakse olulisemad dokumendid ja muudatused.

Aruandeaastal arutati ja kooskõlastati põhimääruse muudatused seoses Energia ja Kreenholmi raamatukogu uute aadressidega ning Energia raamatukogu tööaja muutmisega kulude optimeerimise eesmärgil. Samuti käsitleti hankekorra projekti ning täiendati videojälgimise seadmete kasutamise korda seoses turvakaamerate paigaldamisega Kreenholmi raamatukogus. Nõukogu toetas raamatukogu arengusuundi ja aitas kaasa organisatsiooni positiivse kuvandi kujundamisele linnas. Aruandeaastal toimus üks nõukogu koosolek.

2.1.3 Rahvaraamatukogu arengukava

Narva Keskraamatukogul on kehtiv ja avaldatud arengukava perioodiks 2021–2026, mis on kättesaadav raamatukogu kodulehel:

https://narvalib.ee/images/docs/Narva_Keskraamatukogu_Arengukava_2021-2026.pdf

Arengukava täitmist analüüsitakse iga-aastaselt ning tegevuskava täitmise aruanne esitatakse Narva Linnavalitsuse kultuuriosakonnale. Aruandeaastal arengukava ei uuendatud.

Aruandeaastal alustati uue arengukava koostamist perioodiks 2027–2032, kuna kehtiva arengukava tähtaeg lõpeb 2026. aastal. Uue arengukava koostamine ei tulene üksnes uutest arenguvajadustest, vaid on seotud strateegilise planeerimistsükli lõppemisega ning vajadusega määratleda järgmise perioodi eesmärgid ja tegevussuunad.

Raamatukogu arenguvajadused on kajastatud Narva linna arengukavas 2035 (https://www.riigiteataja.ee/aktivilisa/4031/0202/3018/Lisa_Arengukava2035.pdf), eelkõige seoses avalike hoonete energiatõhususe tõstmise, kestliku linnakeskkonna kujundamise, kogukondade kaasamise ja elukestva õppe toetamisega. Narva Keskraamatukogu hoone energiatõhususe parandamise projekt on osa linna strateegilisest eesmärgist vähendada energiatarbimist ja kasvuhoonegaaside heidet ning kaasajastada avalikku taristut.

Narva kultuuristrateegia 2030 (<https://www.riigiteataja.ee/aktivilisa/4280/6201/9086/Narva%20kultuuristrateegia%202030Lisa.pdf>) kohaselt on linnas prioriteediks mitmekülgne, aktiivne ja kaasav kultuurielu, kogukondlikkus, uuenduslikkus ning rahvusvaheline avatus. Raamatukogu tegevus toetab neid eesmärke, pakkudes ligipääsu kultuurile ja teadmistele, toetades loovust, kultuuripärandi hoidmist, kogukondlikku kaasatust ning rahvusvahelist koostööd.

Samuti on raamatukogu tegevus kooskõlas Narva noorsootöö arengukava 2021–2026 (<https://www.riigiteataja.ee/aktivilisa/4160/1202/1010/lisa.pdf#>) põhimõtetega, mille kohaselt tuleb noortele tagada mitmekesised ja kvaliteetsed arenguvõimalused ning toetada noorte osalust ja eneseteostust. Raamatukogu panustab noorte lugemisoskuse, digipädevuste ja loovuse arendamisse ning teeb koostööd linna noortevaldkonna partneritega.

Raamatukogu on kaasatud KOV-i arengudokumentide elluviimisse ja ajakohastamisse koostöös Narva Linnavalitsuse kultuuriosakonnaga, esitades oma arenguvajadused ja ettepanekud ning osaledes aruteludes ja kooskõlastusprotsessides. Seeläbi on tagatud raamatukogu arengukava kooskõla linna strateegiliste dokumentidega ning raamatukogu roll Narva kultuuri-, haridus- ja kogukonnaelu arendamisel.

2.2 Eelarve

Tabel 2. Eelarve

Tulud ja kulud	Seisuga 31.12.24 €	Seisuga 31.12.25 €	Muutus %
Tulud kokku	999,33	878,04	-12,14%
Kulud kokku*	970,30	849,49	-12,69%
Tööjõukulu**	792,46	741,07	-6,48%
Komplekteerimiskulu	109,17	101,27	-7,24%
sh KOV-ilt	19,4	19,4	0,00%
sh riigilt	89,47	81,89	-8,47%
sh KuM-ilt	89,47	81,89	-8,47%
Investeeringukulu***	0	0	
sh KOV-ilt	0	0	
sh riigilt	0	0	
sh KuM-ilt	0	0	
Infotehnoloogiakulu	10,03	4,80	-52,14%

*Kulud kokku ei võrdu alumiste kuluridade summaga

**Tööjõukulu koosneb palkadest, preemiast, hüvitistest ja muudest rahalistest väljamaksetest personalile koos sinna juurde kuuluvate maksudega.

***Investeeringukulu alla kuuluvad kulud sõltuvad KOV-ist ja tema investeeringuid reguleerivatest dokumentidest.

Aruandeaastal olid Narva Keskraamatukogu tulud kokku 878,04 tuhat eurot.

Tööjõukulud vähenesid võrreldes eelneva aastaga 6,49%, moodustades 741,07 tuhat eurot (2024. aastal 792,46 tuhat eurot). Vähenemine on seotud töökorralduslike muudatuste ja kulude optimeerimisega.

Komplekteerimiskulud vähenesid 7,23%, moodustades 101,27 tuhat eurot (2024. aastal 109,17 tuhat eurot). Sealhulgas kohaliku omavalitsuse toetus jäi samale tasemele (19,4 tuhat eurot), riigieelarveline toetus vähenes 8,47%, moodustades 81,89 tuhat eurot.

Investeeringukulud aruandeaastal ei olnud.

Infotehnoloogiakulud vähenesid 52,14%, moodustades 4,80 tuhat eurot (2024. aastal 10,03 tuhat eurot), mis tulenes varasemate aastate suuremate IT-soetuste puudumisest aruandeaastal.

Kokkuvõttes püsis raamatukogu eelarve tasakaalus ning tegevus toimus kinnitatud eelarve piires. Kulude vähenemine mitmes valdkonnas näitab ressursside sihipärasest ja säästlikku kasutamist.

2.2.1 Raamatukogu projektid

Tabel 3. Narva Keskraamatukogu projektid

Projekti nimi	Toetuse allikas	Projekti periood	Eraldatud summa	Projekti üldmaksumus	Staatus (lõpetatud, käimasolev vms)
Lauamängude klubi	Narva linn	01.01.2025 – 31.12.2025	300,00	300,00	lõpetatud
Peretund Narva Keskraamatukogus	Narva linn	01.01.2025 – 31.12.2025	1000,00	1000,00	lõpetatud
Eesti kirjanikud Narva!	Eesti Kultuurkapital	06.01.2025 – 29.03.2026	800,00	960,00	teostamisel
Suvi, raamat, jäätis!	USA saatkond Eestis	01.06.2025 – 31.08.2025	887,67	887,67	lõpetatud
Tule veeta nutikas vaheaeg Narva Keskraamatukogus!	Eesti Kultuurkapital	01.10.2025 – 28.10.2025	500,00	600,00	lõpetatud
USA Grant Award Number SEN10024GR0062	USA saatkond	01.10.2024 - 30.11.2025	47040,00	47040,00	lõpetatud
USA Grant Award Number SEN10025GR0007	USA saatkond	01.10.2025 - 30.11.2026	21700,00	21700,00	teostamisel

Aruandeaastal viidi ellu ning jätkati mitmeid kohaliku ja rahvusvahelise rahastusega projekte, mis toetasid raamatukogu arengusuundi ning laiendasid sihtrühmade kaasamist.

Narva linna toetusel toimunud projektid „Lauamängude klubi“ ja „Peretund Narva Keskraamatukogus“ suurendasid kogukonna osalust ja tugevdasid raamatukogu rolli peresõbraliku kohtumispaigana. Regulaarsete tegevuste tulemusel kasvas külastajate aktiivsus ning suurenes korduvkülastuste arv. Nendes projektides osales kokku 1191 inimest.

Eesti Kultuurkapitali toetusel algatatud projekt „Eesti kirjanikud Narva!“ tutvustas kohalikele elanikele eesti kirjanikke ja nende loomingut, suurendas huvi eestikeelse kirjanduse vastu ning toetas selle laiemat väärtustamist Narvas; projekt jätkub 2026. aastal. Koolivaheaegadel toimunud projektid „Suvi, raamat, jäätis!“ ja „Tule veeta nutikas vaheaeg Narva

Keskraamatukogus!“ pakkusid lastele ja noortele sisukat ning arendavat ajaveetmist, aidates säilitada lugemishuvi ka õppetöövälisel ajal. Nendes tegevustes osales kokku 745 noort.

USA saatkonna toetatud projektid olid strateegilise tähtsusega, võimaldades laiendada haridus- ja teavituseprogramme ning tugevdada rahvusvahelist koostööd. Ameerika keskuse tegevustes (vestlusklubid, töötoad, koolitused jm) osales 2025. aastal 4803 inimest. Aruandeaastal viidi USA saatkonna toetusel ellu projekt grantlepingu nr SEN10024GR0062 alusel; järgmine projektiperiood viiakse ellu uue grantlepingu nr SEN10025GR0007 raames 2026. aastal. Raamatukogu osaleb projektides koostööpartnerina: Erasmus - Akrediteeritud asutuste õpirändeprojektid täiskasvanuhariduses (KA121-ADU) 2025-1-EE01-KA121-ADU-000328467 ning Narva-Jõesuu Linnavalitsuse projekti "Olgina rahvamaja rekunstrueerimine ja arendamine kogukonnakeskuseks" eluviimisse kaastaud organisatsioonina (3D printerite teenuste väljaarendamisel).

Kokku osales raamatukogu projektitegevustes 6739 inimest. Projektid suurendasid teenuste mitmekesisust, toetasid lugemisharjumuste kujundamist, kogukonna kaasamist ja rahvusvahelist koostööd ning tugevdasid raamatukogu rolli kaasaegse ja avatud kogukonnakeskuseks.

2.3 Personal

Tabel 4. Töötajate arv

Töötajate arv	Täidetud töökohtade arv (FTE)
44	41,05

2.3.1 Olulisemad muudatused personali korralduses

Aruandeaastal olulisi muudatusi personali korralduses ei toimunud. Koosseisus ega töökorralduses struktuurseid muudatusi ei tehtud ning koondamisi ei olnud. Aruandeaasta jooksul lõpetas raamatukogus töötamise kuus töötajat. Kolm töötajat lahkusid omal soovil, tuues põhjuseks raamatukogu palga mittekonkurentsivõimelisuse. Veel kolm töötajat lahkusid poolte kokkuleppel: üks elukoha vahetuse tõttu, teine seoses õppima asumisega Tartu Ülikoolis ning kolmas asus tööle oma erialal.

2.3.2 Erialahariduse ja kutse omandamine

Aruandeaastal keskendusid töötajad õpingute jätkamisele ja erialase pädevuse arendamisele; raamatukoguhoidja kutse omistamist ega ülikoolikraadi omandamist aruandeperioodil ei toimunud.

2025. aastal jätkas üks raamatukoguhoidja Tartu Ülikoolis magistriõpinguid psühholoogia erialal ning Ameerika Keskuse koordinaator jätkas magistriõpinguid Tartu Ülikooli Narva Kollidžis inglise keele õpetaja erialal. Lisaks õppis üks töötaja Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuses multimeedia noorempetsialisti erialal.

Õpingud panustavad töötajate professionaalse pädevuse arendamisele ning toetavad raamatukogu teenuste kvaliteedi ja mitmekesisuse järjepidevat tõstmist.

2.3.3 Täienduskoolitused

Tabel 5. Narva Keskraamatukogu töötajate läbitud koolitused

Koolitusteema	Koolituste arv
Juhtimine, sh projektijuhtimine	3
Digi- ja meediapädevused	2
Isikuandmete kaitse ja autoriõigused	1
Klienditeenindus	2
Kogude kujundamine ja haldamine	1
Koolituste ja ürituste korraldamine, sh koolitamine	0
Kultuur ja kirjandus	5
Ligipääsetavuse tagamine ning erivajadustega või puuetega inimeste teenindus	1
Meeskonnatöö ja koostööoskused	2
Raamatukogutöö kvantitatiivne ja kvalitatiivne hindamine, sh statistika ja uuringud	1
Teenuste pakkumine ja arendus	1
Terviseedendus, liikumisharrastus	2
Eesti keele kursused	8

Aruandeaastal olid koolituste fookuses juhtimine ja projektijuhtimine, digi- ja meediapädevused, kultuur ja kirjandus, klienditeenindus, meeskonnatöö, ligipääsetavuse tagamine, andmekaitse, teenuste arendus ning eesti keele oskus. Juhtimis- ja strateegilise planeerimise alased koolitused (sh projektijuhtimine ja protsesside juhtimine) suurendasid võimekust kavandada ja ellu viia arendusprojekte ning parandada töökorraldust. Digi- ja meediapädevuse koolitused (sh tehisintellekti ja valeinfo teemad) toetasid uute tehnoloogiate teadlikku rakendamist ning kasutajate diginõustamist.

Kultuuri- ja kirjanduskonverentsid ning erialased seminarid aitasid hoida teadmisi ajakohasena ja pakkusid sisulist tuge raamatukogu programmide arendamisel. Täiskasvanuhariduse, klienditeeninduse ja ligipääsetavuse koolitused toetasid kliendisõbralikumate teenindust ja kogukonna mitmekesiste vajaduste paremat mõistmist. Omandatud teadmisi ja oskusi rakendatakse igapäevases juhtimises, teenuste arendamises, projektide elluviimisel, kasutajate nõustamisel ning kogukonnale suunatud koolituste ja sündmuste korraldamisel. Täiendõpe on tugevdanud raamatukogu rolli professionaalse, uuendusmeelse ja kogukonnakeskse kultuuri- ja haridusasutusena.

Raamatukogu üheks väljakutseks on koolitusvõimaluste piiratus, kuna eelarves ei ole ette nähtud eraldi vahendeid täiendkoolituseks. Piiratud rahastuse tõttu tuleb koolituste valikul teha kaalutletud otsuseid ning töötajate osalemine tasulistel koolitustel on võimaluste piires piiratud. Suurema rahalise toe korral oleks võimalik suunata töötajaid enamatele ja sisuliselt laiemat arengut toetavatele koolitustele. Raamatukogu töötajatele korraldati õppepäev Sisekaitseakadeemia Narva õppekeskusesse.

Aruandeaastal kasutati aktiivselt tasuta koolitusvõimalusi, mida pakkusid Eesti Rahvusraamatukogu, Tartu Ülikooli Narva kolledž, Ida-Virumaa Kutsehariduskeskus, Narva Täiskasvanute Kool ja teised koostööpartnerid.

3 Hoone ja ruum. Ligipääsetavus. Innovatsioon

3.1 Hoone ja ruum

Narva Keskraamatukogu tegutseb kolmes asukohas: peahoones pindalaga 3367,5 m², Kreenholmi raamatukogus pindalaga 383,2 m² ning Energia raamatukogus koos Narva Laste Loomemaja lastekirjanduse teeninduspunktiga pindalaga 141,4 m².

2025. aasta veebruaris kolis Kreenholmi raamatukogu Narva Rahvaste Maja soklikorruse renoveeritud ruumidesse. Uued ruumid on kaasaegsed ja ligipääsetavad, varustatud ventilatsioonisüsteemi, nüüdisaegse valgustuse ning invatõstukiga. Raamatukogus on kaks teenindussaali, lasteala, arvutitöökohad, kaugtööruum ning mitmefunktsionaalsed alad sündmuste ja tegevuste läbiviimiseks. Kolimise kogumaksumus oli 9758,78 eurot.

Narva Keskraamatukogu peahoone vajab põhjalikku uuendamist ning mitmed hoone osad, sealhulgas katus, eeldavad lähiaastatel kapitaalremonti. 30. oktoobril 2025 tegi Riigi Tugiteenuste Keskus positiivse rahastusotsuse projektile „Narvas, Malmi tn 8 asuva Narva Keskraamatukogu hoone energiatõhususe parandamine“. Projekti eesmärk on parandada hoone energiatõhusust, vähendada energiatarbimist ja kasvuhoonegaaside heidet ning tagada kaasaegne sisekeskkond. Projekti elluviimine on kavandatud aastateks 2026–2028. Aruandeaastal alustati ruumiprogrammi ettevalmistamist ning viidi läbi hoone energiaaudit ja ehitise tehniline audit kogumaksumusega 8215 eurot.

Aruandeaastal tagati hoonete korrashoid ning tehti vajalikud tehnilised täiendused: paigaldati täiendavad automaatse tulekahjusignalisatsiooni seadmed, lifti päästefunktsioon ning radoonidetektorid peahoones ja Kreenholmi raamatukogus. Hoonete ja ruumide majandamiskulud moodustasid 74 993,71 eurot, inventari majanduskulud 2266,70 eurot ning remondikulud 327,72 eurot.

Siseruumides uuendati töö- ja teeninduskeskkonda: vahetati riuleid ja töölaudu, loodi lugemispesasid, täiendati õppeklassi tehnilist varustust ning soetati ürituste läbiviimiseks juhtmevaba mikrofonisüsteem. Küllastajate mugavuse suurendamiseks paigaldati fuajeesse kohvi- ja snäkiautomaat. Osa mööblit ja inventarist saadi annetustena.

Peamisteks väljakutseteks jäävad peahoone renoveerimisvajadus ning tasuta parkimiskohtade vähesus.

3.2 Ligipääsetavus

Narva Keskraamatukogu tagab erivajadustega inimestele võimaluse kasutada raamatukoguteenuseid võrdsetel alustel. Liikumisraskustega küllastajatele on loodud täiendavad lahendused teenuste kasutamiseks.

Ratastoolikasutajatele on tagatud ligipääs Narva Keskraamatukogu ning Energia ja Kreenholmi raamatukogude ruumidesse. Küllastajate jaoks on olemas kaldteed, tasuta invaparkimiskohad ning liikumispuudega inimestele kohandatud tualettruumid.

3.2.1 Ligipääs raamatukogu ruumidele ja teenustele

Tabel 6. Ligipääsetavuse aspektide nimekiri

Ligipääsetavuse aspektid	Jah/ei
Raamatukogu kodulehel on toodud vajalik info erivajadustega inimestele pakutavate võimaluste ning ruumide kohta	Jah
Raamatukogu kodulehel on info Pimedate raamatukogu ja selle võimaluste kohta	Jah
	Mitmes raamatukogus?
Raamatukokku on paigaldatud taktiilsed tähised	0
Raamatukogu pakub regulaarselt koduteenindust	3
Raamatukogusse pääseb mugavalt ilma kõrvalise abita ka ratastoolis, piiratud liikumisvõimega või lapsevankriga külastaja	3
Ratastoolis, piiratud liikumisvõimega või lapsevankriga külastajad pääsevad ilma kõrvaliseabita mugavalt kõikidesse raamatukogu ruumidesse	3
Raamatukogus on nõutele vastav invatualett	3
Raamatukogu juures on invaparkimiskohad või invatranspordile on muul viisil tagatud parkimisvõimalus	
Kuuldeaparaadi kasutajal on raamatukogus võimalik kasutada silmusvõimendit	0
Raamatukogu lahtiolekuajad arvestavad ühistranspordigraafikutega	3
Raamatukogu on avatud vähemalt ühel nädalavahetuse päeval	2
Muu (nimetada)	

Aruandeaastal oli ligipääs raamatukogu ruumidele ja teenustele tagatud kõigis kolmes teeninduskohas. Ratastoolikasutajatele, piiratud liikumisvõimega külastajatele ja lapsevankriga peredele on tagatud iseseisev juurdepääs nii hoonetesse kui ka siseruumidesse. Kõigis teeninduskohtades on olemas nõutele vastavad invatualetid ning parkimisvõimalus.

Raamatukogu pakub regulaarset koduteenindust ning lahtiolekuajad arvestavad ühistranspordi graafikutega. Vähemalt üks nädalavahetuse päev on avatud kahes raamatukogus.

Raamatukogu kodulehel on avaldatud teave erivajadustega inimestele pakutavate võimaluste ning Pimedate Raamatukogu teenuste kohta.

3.2.2 Koduteenindus

Tabel 7. Koduteeninduse teenused

Koduteeninduse teenused	Kordade arv	Kasutajate arv
Väljaannete laenus	439	19
Kasutajakoolitus	5	1
Digipädevuste alane nõustamine	7	1
Abi igapäevastes toimingutes	3	1

Aruandeaastal osutati koduteeninduse raames kokku 454 teenust. Valdava osa moodustas väljaannete laenus (439 laenuskorda 19 kasutajale), mis näitab teenuse keskset rolli lugemisvara kättesaadavuse tagamisel neile, kes ei saa raamatukogu iseseisvalt külastada.

Lisaks osutati kasutajakoolitust viiel ja digipädevuste alast nõustamist seitsmel korral; mõlemat teenust kasutas üks inimene. Igapäevastes toimingutes osutati abi kolmel korral ühele kasutajale.

Koduteenindus on suunatud väikesele sihtrühmale, kuid tagab järjepideva ligipääsu raamatukoguteenustele ning toetab sotsiaalset kaasatust ja elukestvat õppimist.

3.2.3 Teenused teistele asutustele

Tabel 8. Teenused teistele asutustele

Teenused teistele asutustele	Kordade arv	Osavõtjate arv
Üritused koolidele raamatukogus	97	1999
Programm „Raamatukogu kooli“	19	355
Raamatukogutunnid lasteaedadele	29	554
Teenus „Raamatukogu kotis“ lasteaedadele	11	220
Kirjanduslikud kohtumised Teenekate õpetajate seltsile	3	77
Kirjanduslikud kohtumised kohvikus Valge kõrvits „Kirjanduslik neljapäev“	3	69
Praktika korraldamine Ida-Virumaa kutsehariduskeskuse õppijatele	21	63
Virtuaalüritused sotsiaalasutuste elanikele	37	2960
Kontaktüritused Narva Linna sotsiaalasutustele	44	614
Raamatulaenus Narva Hooldekodu elanikele	12	416
Loengud ja töötoad Narva-Jõesuu Rahvamajade külastajatele	16	342
Loeng Sillamäe raamatukogu külastajatele	1	21
Loengud ja töötoad Hopneri majas Tallinnas	3	318
Loengud ja töötoad Tallinna Ikoonimuseumis	3	121
Loengud Tallinna Rahvaste Muuseumis	1	38
Narva Haigla avaüritus „Rinnapiimapäev“	1	määramata

Aruandeaastal osutati teistele asutustele kokku 301 teenust, milles osales vähemalt 8167 inimest (Narva Haigla avaürituse „Rinnapiimapäev“ toimus avatud formaadis haigla hoovis ning osalejate arv ei olnud täpselt arvestatav, kuna külastajad liikusid üritusalal vabalt ning tegevustes osales mitu partnerit). Teenused hõlmasid haridus-, sotsiaal- ja kultuurivaldkonda ning näitavad raamatukogu laiapõhjalist koostööd erinevate partneritega.

Suurima mahu moodustasid haridusasutustele suunatud tegevused (156 teenust, 3128 osalejat), sealhulgas kooliüritused, programm „Raamatukogu kooli“ ning lasteaedadele mõeldud raamatukogutunnid ja teenus „Raamatukogu kotis“. Aruandeaastal avaldas eriti positiivset mõju programm „Raamatukogu kooli“, mille raames viidi tegevused otse koolidesse, võimaldades osaleda ka neil õpilastel, kes ise raamatukokku ei jõua. See suurendas tellitud tundide arvu ning Narva koolid kasutasid aktiivselt võimalust korraldada raamatukogutunde eesti keeles. Tegevus tugevdas raamatukogu rolli järjepideva hariduspartnerina ning toetas lugemisharjumuse ja infooskuse arendamist.

Osalejate arvu põhjal avaldasid suurimat mõju sotsiaal- ja tervishoiuasutustele suunatud teenused (vähemalt 3990 osalejat), sealhulgas virtuaalüritused, mis võimaldasid kaasata märkimisväärse hulga osalejaid. Kontaktüritused ja raamatu laenus hooldekodu elanikele toetasid kultuurilise ja sotsiaalse ligipääsu tagamist sihtrühmadele, kellel on piiratud võimalused raamatukogu külastada.

Loengud, töötoad ja kirjanduslikud kohtumised erinevates linnades ja kultuuriasutustes laiendasid raamatukogu tegevusulatust ning tugevdasid koostöövõrgustikku.

Kokkuvõttes näitab teenuste maht ja osalejate arv, et Narva Keskraamatukogu on aktiivne hariduspartner, sotsiaalse kaasatuse toetaja ning kultuurielu edendaja nii Narvas kui ka laiemalt piirkonnas.

3.3 Innovatsioon

3.3.1 Raamatukogu pakutavad/kasutatavad innovaatilised/infotehnoloogilised võimalused

Tabel 9. Innovaatilised/infotehnoloogilised lahendused

Innovaatilised/infotehnoloogilised lahendused	Mitmes raamatukogus?
Raamatukogusüsteem URRAM	0
Raamatukogusüsteem RIKS	3
Raamatukogusüsteem Sierra	0
Raamatuid saab laenutada igal ajal laenutuskapi kaudu	1
Raamatuid saab tagastada igal ajal tagastuskasti, tagastusluugi või laenutuskapi kaudu	1
Raamatukogus on iseteeninduslahendused (laenutusautomaadid)	0
Raamatukogu pakub avatud raamatukogu teenust (24/7)	0
Raamatukogu pakub kasutajatele kaugtöökohta/individuaaltööruumi	3
Raamatukogu pakub kasutajatele rühmatööruumi	2
Raamatukogu pakub kasutajatele konverentsitehnikat	1
Raamatukogu pakub kasutajatele vähemalt ühte kaamera ja mikrofoniga arvutit (nt koosolekuteks)	1
Raamatukogus saab kasutada helistuudiot (nt muusika, taskuhäälingute loomiseks)	0
Raamatukogus saab kasutada videostuudiot (nt videote, blogide loomiseks)	0
Raamatukogus on kasutusel RFID lahendus	0
Raamatukogus on vähemalt üks AIP arvuti	3
Raamatukogus saab kasutada WiFi ühendust	3
Raamatukogus saab kasutada printerit ja/või skannerit ja/või koopiamasinat	3
Raamatukogus saab värviliselt printida	0
Muud teenused (nimetada)	

3.3.2 Tähtsamad arendustegevused infotehnoloogia vallas

Aruandeaastal oli infotehnoloogia arendustegevuse fookuses teenuste digitaliseerimine, digipädevuste arendamine ning tehnoloogiliste lahenduste ajakohastamine.

Oluliseks sammuks oli raamatukogu kodulehe uuendamine Joomla 6 platvormile, mille eesmärk oli parandada info kättesaadavust, kasutusmugavust ja teenuste nähtavust. Uuendatud veebikeskkond toetab paremini kasutajate iseteenindust ning tugevdab raamatukogu rolli kaasaegse digiteenuse pakkujana.

Aasta lõpus alustati 3D-skaneerimise töötubadega, mis täiendavad olemasolevat 3D-printimise võimekust ning loovad aluse 3D-disaini koolituste arendamiseks. See laiendab raamatukogu tehnoloogiapõhiseid teenuseid ning toetab loovuse ja digioskuste arengut. Samuti pöörati tähelepanu tehisintellekti ja digivahendite teadlikule rakendamisele. Töötajate koolitused tehisintellekti ning valeinfo teemadel suurendasid valmisolekut kasutada uusi tehnoloogilisi lahendusi tööprotsesside tõhustamisel ning kasutajate diginõustamisel.

Lisaks uuendati infotehnoloogilist taristut: postiserveris võeti kasutusele uus tarkvara, Kreenholmi raamatukogus paigaldati uus arvutivõrk ja videovalvesüsteem. Kõikides tööarvutites asendati andmekandjad SSD-seadmetega, mis parandas süsteemide töökiirust ja töökindlust. Narva Keskraamatukogu peahoone saal varustati uue multimeediatehnikaga, mis parandab ürituste ja koolituste tehnilist kvaliteeti ning läbiviimise võimalusi.

Täiendati ka andmete kogumise ja analüüsi oskusi (RAJU keskkonna statistika koolitus), mis parandab aruandluse kvaliteeti ja toetab juhtimisotsuste tegemist.

Infotehnoloogilised arendused suurendasid teenuste kättesaadavust, tõhustasid tööprotsesse, parandasid süsteemide töökindlust ning laiendasid raamatukogu rolli digipädevuse arendajana kogukonnas.

3.3.3 Iseteeninduslike teenuste kasutus

Narva Keskraamatukogus on kasutusel mitmed iseteeninduslahendused, sealhulgas e-kataloog, laenutustähtaja reserveerimine ja pikendamine veebikeskkonnas, e-posti teavitused ning teavikute väljastamine ja tagastamine raamatukapi kaudu.

E-kataloog on kättesaadav raamatukogu kodulehe kaudu ning aruandeaastal tehti selles 1371 otsingut. Veebipõhised pikendused ja teavitused toetavad kasutajate iseseisvat asjaajamist ning vähendavad teeninduskoormust kohapeal.

Raamatukapi teenus pakub registreeritud lugejatele paindlikku võimalust teavikute kättesaamiseks väljaspool tavapärast teenindusaega. Aruandeaastal laenutati raamatukapi kaudu 320 teavikut ning vormistati 260 tellimust. Teenus suurendab kasutusmugavust ja parandab ligipääsu raamatukogu kogudele.

Iseteeninduslahenduste kasutus on stabiilne ning toetab raamatukogu eesmärki pakkuda paindlikke ja ajasäästlikke teenuseid, võimaldades personalil keskenduda sisulisele nõustamisele ja arendustegevustele.

4 Kogude kujundamine

4.1 Komplekteerimise põhimõtted

Narva Keskraamatukogul on kehtivad ja avalikustatud komplekteerimise põhimõtted, mis on kooskõlas rahvaraamatukogude tegevust reguleerivate õigusaktide, Narva Keskraamatukogu arengukava ning teeninduspiirkonna vajadustega. Põhimõtted on kättesaadavad raamatukogu veebilehel.

Teavikute soetamisel kasutatakse riigieelarvelist toetust vastavalt kultuuriministri 09.01.2015 määrusele nr 1 „Rahvaraamatukogudele riigieelarvest finantseeritavate kulude jaotamise kord“. Toetuse kasutamisel lähtutakse määruse lisas sätestatud põhimõtetest, soetades kirjandust ja kultuuriperioodikat ning teostades järelkomplekteerimist, arvestades teeninduspiirkonna lugejate sihtrühmade vajadusi ja eripära.

Komplekteerimine on järjepidev ja sihipärane protsess, mis põhineb:

- laenutus- ja kasutusstatistika analüüsil;
- teeninduspiirkonna elanike keelelisel ja vanuselisel koosseisul;
- haridusasutuste ja koostööpartnerite tagasisidel;
- riiklike prioriteetide arvestamisel (sh eestikeelsele õppele üleminek);
- olemasolevatel eelarvelistel võimalustel.

2025. aastal lisandus kogudesse kokku 16 872 arvestusühikut, millest 5 846 moodustasid ostud ning 11 026 muu juurdetulek (sh annetused, üleandmised ja asendused). Juurdetuleku struktuur kajastab nii sihipärast komplekteerimist ostude kaudu kui ka kogude sisest ümberkorraldamist ja annetuste kaasamist.

Komplekteerimispõhimõtteid ei uuendata kindla ajagraafiku alusel, vaid neid vaadatakse üle jooksvalt ning vajadusel ajakohastatakse vastavalt muutuvatele kasutusvajadustele, õigusruumile ja rahastamistingimustele.

Aruandeaastal pöörati komplekteerimisel suuremat tähelepanu eestikeelsele kirjandusele ning õppe- ja keeleõpet toetavatele väljaannetele, mis tulenes suurenenud nõudlusest seoses eestikeelsele õppele üleminekul.

4.2 Kogude kasutatavus ja seosed lugejate sihtrühmadega

Seisuga 01.01.2025 oli Narva Keskraamatukogu kogude maht 288 668 arvestusühikut ning seisuga 31.12.2025 260 931 arvestusühikut. Kogude vähenemine on seotud ulatusliku mahakandmisega, mille käigus eemaldati füüsiliselt kulunud ning sisuliselt aegunud teavikud ning korrastati kogusid struktuursete ümberkorralduste käigus.

2025. aastal registreeriti kokku 380 138 laenutust (sh pikendused). Kogude ringlusnäitaja, mis arvutatakse laenutuste arvu ja kogude aasta lõpu mahu suhtena, oli 1,46 ehk iga kogusse kuuluv arvestusühik laenutati keskmiselt 1,46 korda aastas. Ringlus üle ühe näitab, et kogud on aktiivses kasutuses ning komplekteerimine vastab kasutajate tegelikele vajadustele. Mahakandmise tulemusel vähenes kogude maht, kuid paranes kogude ajakohasus ja kasutatavus, mis omakorda toetab ringlusnäitaja püsimist stabiilsel tasemel.

Kogude kujundamisel arvestatakse erinevate sihtrühmade vajadustega: lapsed ja noored, täiskasvanud õppijad, eakad ning mitmekeelne elanikkond. Statistika näitab jätkuvat nõudlust nii eestikeelse kui ka venekeelse kirjanduse järele, samuti ilu- ja laste ilukirjanduse aktiivset kasutamist.

Kokkuvõttes kinnitab ringlusnäitaja 1,46, et Narva Keskraamatukogu kogud on sihipäraselt kujundatud ning vastavad peamiste lugejarühmade ootustele.

4.3 Raamatukogu komplekteerimine (trükis, e-raamat, audioraamat): analüüs ja hinnang

Aruandeaastal lisandus Narva Keskraamatukogu kogudesse kokku 16 872 arvestusühikut.

Tabel 10. Juurdetulek liigiti

Teaviku laad	Juurdetulek kokku
Raamatud	16 346
Ajakirjad	69
Ajalehed	11
Auvised	97
Elektroonilised teavikud	1
Muud teavikud	348
Kokku	16 872

Narva linna elanike arv oli 2025. aastal 51 086 ning hangitud teavikute arv elaniku kohta moodustas 0,33. Tegemist on ametliku statistilise näitajaga, mis arvestab kogu aasta juurdetulekut.

Juurdetuleku struktuuris moodustasid ostud 5 846 arvestusühikut ning muu juurdetulek 11 026 arvestusühikut. Viimase hulgas oli oluline osa – 9 602 eksemplari – seotud Kreenholmi raamatukogu kogu ümberpaigutamisega. Tegemist oli kogude sisese ümberkorraldusega, mis ei suurendanud Narva linna kogude mahtu tervikuna, vaid muutis nende paiknemist raamatukoguvõrgus.

Kui statistilisest juurdekasvust lahutada üleandmised, oli tegelik uute teavikute lisandumine linnas 7 270 arvestusühikut ehk 0,14 teavikut elaniku kohta. See näitaja kajastab sisulist kogude kasvu (ostud, annetused ja asendused) ilma struktuurseid ümberpaigutusi arvesse võtmata.

Komplekteerimine oli suunatud eelkõige eestikeelsele kirjandusele, õppe- ja keeleõpet toetavatele väljaannetele ning suure nõudlusega ilu- ja lastekirjandusele. Arvestati teeninduspiirkonna mitmekeelset koosseisu ja kasutusstatistikat. Aasta jooksul toimunud kogude korrastamine ja mahakandmised parandasid kogude kvaliteeti ja kasutatavust, vähendades aegunud ning vähekasutatavate teavikute osakaalu.

4.4 Perioodika komplekteerimine: analüüs ja hinnang

Rahvaraamatukogude statistika andmetel lisandus 2025. aastal Narva Keskraamatukogu kogudesse 69 ajakirja ja 11 ajalehte. Perioodika soetamiseks kulus kokku 22 461,51 eurot.

Võrreldes eelmise aastaga vähenes perioodika maht: ajakirjade arv 2,8% ja ajalehtede arv 47,6%, kuna mitmed väljaanded lõpetasid ilmumise. Komplekteerimisel lähtuti

kasutusstatistikast, lugejate huvist ning teeninduspiirkonna keelelisest eripärast. Lugejate seas on jätkuvalt populaarsed üle-eestilised ajalehed ning kirjandus- ja kunstiajakirjad. Teeninduspiirkonna keelelist eripära arvestades asendati osa venekeelseid perioodilisi väljaandeid sarnaste inglise-, saksa- ja soomekeelsete väljaannetega.

Aasta lõpu seisuga oli kogus 2 018 ajakirja aastakäiku ja 321 ajalehe aastakäiku, mis tagab järjepideva ligipääsu varasematele väljaannetele ning toetab õppimist ja enesetäiendamist.

Lisaks paberväljaannetele on kasutajatele tagatud ligipääs digiväljaannetele ja andmebaasidele, sealhulgas Äripäev, Delfi, Postimees ja Õhtuleht. Samuti soetati aastane ligipääs Eesti õigusaktide elektroonilisele andmebaasile Estlex ning RUP-i ja Äripäeva teabevaradele. Digitaalsete ressursside kasutamine tasakaalustab paberväljaannete mahu vähenemist ning toetab ajakohase ja usaldusväärse info kättesaadavust.

4.5 Muude väljaannete komplekteerimine: analüüs ja hinnang

Aruande aastal lisandus kogudesse 97 auvist, 1 elektrooniline teavik ning 348 muud teavikut. Muude väljaannete komplekteerimine oli suunatud kogude mitmekesisistamisele ning erinevate sihtrühmade vajaduste arvestamisele.

Auviste valikul lähtuti eelkõige hariduslikust ja kultuurilisest väärtusest ning kasutuspotentsiaalst. Elektrooniliste teavikute lisandumine oli tagasihoidlik, kuid toetab kogude ajakohastamist ja digitaalsete õppematerjalide kättesaadavust.

Muud väljaanded täiendavad traditsioonilist trükikogu ning võimaldavad pakkuda mitmekesisemat sisu nii lastele, noortele kui ka täiskasvanutele. Komplekteerimisel arvestati nõudlust ning olemasoleva kogu tasakaalu.

Kokkuvõttes toetab muude väljaannete komplekteerimine raamatukogu eesmärki pakkuda sisuliselt mitmekesist ja eri vorme hõlmavat teabekogu.

4.6 Esemete komplekteerimine: analüüs ja hinnang

Aruande aastal jätkati esemete kogu täiendamist vastavalt kasutajate huvile ja raamatukogu programmide vajadustele. Tähelepanu pöörati eelkõige õues kasutatavatele mängudele, mille vastu oli juba eelmisel aastal suur huvi. Nende kasutus püsis aktiivne nii individuaalsel laenutamisel kui ka raamatukogu üritustel.

Samuti täiendati lauamängude valikut, sh soetati arendavaid mängu lauamänguklubi tegevuste toetamiseks. Mängude kasutamine soodustab põlvkondadevahelist suhtlust, koostööoskuste arengut ning pakub peredele ja noortele sisukat ajaveetmise võimalust.

Esemete komplekteerimine oli sihipärane ning lähtus reaalsest kasutusvajadusest. Soetatud esemed toetavad raamatukogu kogukondlikku rolli ning mitmekesistavad teenuste valikut.

4.7 Annetuste osakaal kogude juurdekasvust

2025. aastal lisandus Narva Keskraamatukogu kogudesse statistika kohaselt kokku 16 872 teavikut. Sellest 9 602 eksemplari moodustas kogude sisene üleandmine seoses Kreenholmi raamatukogu kogu ümberkorraldamisega. Kuna tegemist oli struktuurse ümberpaigutamisega, on sisulise juurdekasvu hindamisel vajalik eristada tegelikku uute teavikute lisandumist linnas.

Kui statistilisest juurdekasvust lahutada üleandmised, oli tegelik uute teavikute lisandumine 7 270 eksemplari ($16\,872 - 9\,602 = 7\,270$). Sellest annetustena lisandus 1 266 teavikut, mis moodustas 17,41% tegelikust juurdekasvust.

Annetustena lisandusid peamiselt ilu- ja teabekirjandus, samuti üksikjuhtudel erialased ja kultuuriväljaanded. Annetuste vastuvõtmisel lähtuti kehtivatest komplekteerimispõhimõtetest: hinnati teavikute sisulist väärtust, vastavust teeninduspiirkonna sihtrühmade vajadustele, eksemplaride seisukorda ning dubleerimise põhjendatust. Kõiki pakutud teavikuid kogusse vastu ei võetud; sisuliselt aegunud, füüsiliselt kahjustatud või kogusse sobimatud väljaanded jäeti vastu võtmata.

Annetused võimaldasid täiendada kogusid paindlikult ning reageerida lugejate huvidele. Samas on kogude strateegilise ja tasakaalustatud kujundamise seisukohalt määrava tähtsusega sihipärane komplekteerimine ostude kaudu. 2025. aastal moodustasid annetused arvestatava osa tegelikust juurdekasvust ning toetasid kogude sisulist arengut.

4.8 Inventuurid ja mahakandmised

Raamatukogu kogude inventuur viiakse läbi vastavalt kehtivale korrale kas kogu- või osainventuurina, lähtudes töökorralduslikust vajadusest. Inventuuri eesmärk on kontrollida kogude olemasolu ning tagada andmete vastavus tegelikule seisule. Viimane täielik inventuur toimus enam kui kümme aastat tagasi ning 2025. aastal inventuuri ei korraldatud. Raamatukogu esitas Narva Linnavalitsusele taotluse inventuuri läbiviimiseks vajalike vahendite eraldamiseks 2026. aastal ning loodab inventuuri teostada esimesel võimalusel pärast rahastamisotsuse saamist.

Teavikute mahakandmine toimub vastavalt kogude kujundamise põhimõtetele ning selle aluseks on füüsiline kulumine, sisuline aegumine, dubleerivad eksemplarid, pikaajaline vähene kasutus ning kogude korrastamise vajadus. 2025. aastal kanti maha 44 604 arvestusühikut. Mahakandmise suur maht oli seotud eeskätt Kreenholmi raamatukogu kogude ümberkorraldamise ja korrastamisega, mille käigus hinnati kogude ajakohasust, eemaldati aegunud ja vähekasutatavad väljaanded ning korrastati dubleerivad eksemplarid. Kogude korrastamine oli vajalik seoses raamatukogu töö ümberkorraldamise ja ruumiliste muudatustega.

Kogude maht seisuga aasta alguses oli 288 668 arvestusühikut. Aasta jooksul lisandus kogudesse 16 872 arvestusühikut ning aasta lõpu seisuga oli kogude maht 260 931 arvestusühikut. Kogude vähenemine aruandeaastal kajastab sihipärast ja ulatuslikku korrastamist, mille eesmärk oli parandada kogude kvaliteeti, ajakohasust ja kasutatavust.

Lisaks mahakandmisele teostatakse raamatukogus järjepidevalt teavikute parandamis- ja hooldustöid, et pikendada väljaannete kasutusiga ja säilitada kogude kvaliteeti. 2025. aastal parandati 282 raamatut ning uuendati Kreenholmi raamatukogu kogude vahekaarte (50 tk). Samuti korraldati kolm köitmisöötuba ning kujundati tagasisideraamat. Parandamis- ja hooldustööd aitavad vähendada enneaegset mahakandmist ning toetavad kogude kestlikku kasutamist.

5 Lugejateenindus ja raamatukoguteenused

5.1 Lugejaküsitlused

Aruandeaastal osales Narva Keskraamatukogu üle-eestilises raamatukogude rahulolu-uuringus. Narva linnas oli rahuloluindeks 9,73, mis näitab kasutajate väga kõrget rahulolu raamatukoguteenusega.

Tagasiside põhjal hinnatakse enim sõbralikku ja professionaalset teenindust, mitmekesist ja mitmekeelset kogu ning kaasaegseid digiteenuseid. Samuti peetakse raamatukogu oluliseks kogukonna- ja kultuurikeskuseks.

Lisaks üleriigilisele uuringule kogub raamatukogu tagasisidet jooksvalt mitmel viisil. Raamatukogus on kasutusel tagasisideraamat, mille sissekandeid analüüsitakse regulaarselt. Tagasisidet kogutakse ka raamatukogu kodulehe kaudu ning toimunud koolituste järel nii töötajatelt kui ka külastajatelt. See võimaldab hinnata koolituste kvaliteeti ja vastavust sihtrühmade ootustele.

Arendusettepanekud puudutasid eelkõige elektroonilise kataloogi ja veebikeskkonna edasiarendamist, kogude laiendamist teatud valdkondades ning ruumilahenduste täiustamist. Kogutud tagasisidet kasutatakse teenuste arendamisel, komplekteerimisotsuste tegemisel ning järgmise perioodi tegevuste planeerimisel.

5.2 Üleriigilise rahulolu-uuringu tulemused

Aruandeaastal osales Narva Keskraamatukogu üle-eestilises raamatukogude rahulolu-uuringus. Narva Keskraamatukogu rahuloluindeks oli 9,73, mis viitab väga kõrgele kasutajate rahulolule.

Tekstiliste vastuste põhjal hinnatakse kõrgelt raamatukogu personali professionaalsust ja sõbralikkust, teeninduse kvaliteeti ning mitmekesist ja mitmekeelset kogu. Positiivselt on esile toodud ka digiteenuste toimivus ning raamatukogu roll kogukonna- ja kultuurikeskusena.

Arendusettepanekud puudutasid eelkõige veebikeskkonna ja e-kataloogi kasutusmugavuse parandamist, kogude täiendamist teatud valdkondades ning ruumilahenduste täiustamist. Tulemusi kasutatakse teenuste arendamisel ja järgmise perioodi tegevuste planeerimisel.

5.3 Raamatukogu kasutamine ja teenused

5.3.1 Avalikule teabele ning riigi- ja kohaliku omavalitsuse elektroonilistele teenustele juurdepääs

Narva Keskraamatukogu tagab külastajatele juurdepääsu avalikule teabele ning riigi- ja kohaliku omavalitsuse e-teenustele AIP-arvutite kaudu. Arvuteid kasutatakse aktiivselt e-riigi teenuste (nt digiallkirjastamine, maksudeklaratsioonid, toetuste taotlused), internetipanga, e-posti ning erinevate taotluste esitamiseks.

Aruandeaastal uuendati tööarvutite andmekandjad SSD-seadmetega, mis parandas arvutite töökiirust ja töökindlust. Uusi AIP-arvuteid ei hangitud.

Peamiseks väljakutseks on kasutajate digioskuste ebaühtlane tase, mistõttu vajavad paljud külastajad individuaalset juhendamist. Teenuse arendamisel pööratakse tähelepanu kasutajate nõustamisele ning seadmete ajakohasuse tagamisele.

5.3.2 Muudatused ja uuendused teeninduskorralduses ning teenustes, sh e-teenustes

Aruandeaastal tehti mitmeid muudatusi teeninduskorralduses ja teenuste arendamisel, et parandada teenuste kättesaadavust ja tööprotsesside tõhusust.

Oluliseks muudatuseks oli Kreenholmi raamatukogu kolimine uutesse ruumidesse. Uus asukoht Kreenholmi linnaosa keskmes, kesklinnale lähemal, on külastajatele paremini ligipääsetav ning suurendanud teenuste nähtavust ja kasutusmugavust.

Teeninduskorralduses suurenes töötajate rotatsioon erinevate osakondade ja haruraamatukogude vahel. Rotatsioon võimaldab paindlikumalt korraldada tööd, tagada teeninduse järjepidevuse ning arendada töötajate mitmekülgeid pädevusi.

Teenuste arendamisel ajakohastati raamatukogu kodulehte, mis parandas info leitavust ning toetas kasutajate iseseisvat teenuste kasutamist. Jätkuvalt arendati iseteenindusvõimalusi, sh teavikute reserveerimist ja pikendamist e-kataloogis ning raamatukapi teenust, mis võimaldab teavikuid kätte saada väljaspool tavapärast teenindusaega.

Muudatused teeninduskorralduses ja e-teenustes suurendasid teenuste paindlikkust, parandasid ligipääsu ning toetasid raamatukogu rolli kaasaegse ja kasutajasõbraliku kogukonnakeskusena.

5.3.3 Lugejad

Tabel 11. Lugejate arvud

Lugejad 2024	Lugejad 2025	Muutus (+/-)
9013	9103	+ 90

Aruandeaastal kasvas registreeritud lugejate arv võrreldes eelneva aastaga. Kui 2024. aastal oli lugejaid 9013, siis 2025. aastal 9103, mis tähendab kasvu 90 lugeja võrra.

Lugejate arvu suurenemine viitab raamatukogu jätkuvalle olulisusele kogukonnas ning teenuste stabiilsele nõudlusele. Kasv on seotud teenuste mitmekesistamisega, aktiivse koostööga haridusasutustega ning parema ligipääsuga teenustele, sh Kreenholmi raamatukogu uue asukoha ja iseteenindusvõimaluste arendamisega.

5.3.4 Külastused

Tabel 12. Külastuste arvud

Külastused 2024	Külastused 2025	Muutus (+/-)
104583	100927	-3656

Aruandeaastal registreeriti 100 927 külastust, mis on võrreldes 2024. aastaga 3 656 külastuse võrra vähem (2024. aastal 104 583 külastust). Külastuste arvu vähenemist mõjutas muu hulgas Kreenholmi raamatukogu kolimine, mille tõttu töötas raamatukogu umbes kolm kuud piiratud mahus – avatud oli vaid väike teeninduspunkt ning osa teenuseid ei olnud ajutiselt kättesaadavad.

Külastuste arvu muutust tuleb hinnata ka laiemas demograafilises kontekstis. Narva linna elanike arv on viimastel aastatel järjepidevalt vähenenud ning 2024. ja 2025. aasta vahel

vähenes elanike arv 836 inimese võrra. Vähenenud elanikkond mõjutab paratamatult ka raamatukogu potentsiaalset külastajaskonda.

Samas püsib külastuste koguarv jätkuvalt kõrgel tasemel, mis näitab, et raamatukogu teenused on kogukonna jaoks jätkuvalt olulised ja aktiivses kasutuses. Teenuste mitmekesistamine, koostöö haridus- ja sotsiaalasutustega ning digiteenuste arendamine aitavad hoida kasutusaktiivsust ka muutuvates demograafilistes tingimustes.

5.3.5 Laenutused

Tabel 13. Laenutuste arvud

Laenutused 2024	Laenutused 2025	Muutus (+/-)
352529	380138 (sh 43096 kohallaenutusi, 120067 pikendusi)	+27609

Aruandeaastal registreeriti kokku 380 138 laenutust, mis on võrreldes 2024. aastaga 27 609 laenutuse võrra enam (2024. aastal 352 529 laenutust).

2025. aasta laenutuste koguarv sisaldab 43 096 kohallaenutust ja 120 067 pikendust. Pikenduste suur osakaal on seotud mitme teguriga. Kreenholmi raamatukogu ruumide remondi ajal olid teavikud pikemaajaliselt lugejate käes, kuna kogu ei olnud ajutiselt täielikult kättesaadav. Samuti mõjutab pikenduste arvu koostöö partnerasutustega (nt Narva linna hooldekodu, koolid ja lasteaiad), kes laenutavad korraga suuremaid koguseid teavikuid ning pikendavad neid vastavalt õppe- või tegevusperioodidele.

Laenutuste arvu kasv näitab kogude head kasutatavust ning raamatukogu teenuste jätkuvat nõudlust nii individuaalsete lugejate kui ka asutuste tasandil.

5.3.6 MIRKO teenus

Narva Keskraamatukogu liitus üle-riigilise laenusplatvormiga MIRKO 2022. aastal, et laiendada lugejate ligipääsu teavikutele üle Eesti ning pakkuda paindlikumat laenutusteenust.

2025. aastal tehti MIRKO vahendusel kokku 385 toimingut, sh 235 laenutust ja 150 pikendust. Kõige enam telliti eesti kirjandust ning eesti keelde tõlgitud ilukirjandust. See näitab selgelt eestikeelse kirjanduse kasvavat nõudlust ning toetab üleminekut eestikeelsele õppele ja lugemisharjumuse tugevdamist eesti keeles.

Võrreldes 2024. aastaga on MIRKO teenuse kasutamine suurenenud. Kui 2024. aastal oli teenuse kasutus tagasihoidlikum ning peamiselt seotud üksikute tellimustega, siis 2025. aastal on näha kasutuse stabiliseerumist ja teadlikumat tellimiskäitumist. Pikenduste suur osakaal (150) viitab sellele, et tellitud teavikuid loetakse põhjalikumalt ning huvi nende vastu on püsiv.

Tellitud raamatud täiendavad raamatukogu põhikogu, võimaldades lugejatel saada kiiremini kätte teavikuid, mida mujal ei leidu. Teenus aitab tasakaalustada kogude optimeerimise mõju ning toetab Narva Keskraamatukogu rolli üleriigilise raamatukoguvõrgu aktiivse partnerina.

Hinnanguliselt võib MIRKO kasutuse kasv osaliselt kompenseerida füüsiliste külastuste vähenemist, pakkudes lugejatele alternatiivseid võimalusi teavikute kättesaamiseks. Teenus on oluline eeskätt motiveeritud ja sihipärase lugemishuviga kasutajatele.

5.3.7 Ülevaade RVL teenusest

Seoses üle-eestilise laenutusplatvormi MIRKO käivitamisega 2022. aastal on RVL teenuse kasutus vähenenud. MIRKO võimaldab lugejatel tellida teavikuid otse teistest raamatukogudest, mis on muutnud traditsioonilise RVL teenuse vähem vajalikuks. Samuti on paranenud lugejate oskus kasutada e-katalooge ja andmebaase, mis võimaldab vajalikke teavikuid kiiremini leida ja tellida.

2025. aastal Narva Keskraamatukogu RVL teenust ei kasutanud. Teenuse vajadus on sisuliselt asendunud MIRKO platvormi kaudu toimuvate tellimustega.

5.3.8 Infopäringud

Tabel 14. Infopäringute arvud

Päringud 2024	Päringud 2025	Muutus (+-)
2256	1098	-1058

2025. aastal registreeriti Narva Keskraamatukogus 1098 infopäringut, 2024. aastal oli vastav näitaja 2256. Muutus võrreldes eelmise aastaga on –1058 päringut.

Infopäringute arvu vähenemist võib selgitada mitme teguriga. Kasutajad on õppinud iseseisvalt paremini kasutama riigi e-teenuseid ja erinevaid inforessursse, mis vähendab vajadust pöörduda raamatukogu poole lihtsamate teemapäringutega. Samuti on kasvanud oskus kasutada e-katalooge ja digikeskkondi.

Samas näitab päringute sisuline analüüs, et raamatukogu kasutatakse eelkõige teadmiste süvendamise ja praktilise eluinfo leidmise keskusena. Ligikaudu 95% päringutest moodustavad teemapäringud, mis eeldavad põhjalikku selgitavat vastust, mitte üksiku fakti leidmist.

Kõige suurema osakaalu moodustavad tervise, toitumise ja vaimse heaolu teemad. Kasutajad otsivad infot haiguste, ennetuse, elustiili ja eneseabi kohta, mis kinnitab raamatukogu rolli kogukonna usaldusväärse terviseinfo vahendajana. Märkimisväärne osa päringutest puudutab ajalugu ja kultuuri, sh Narva kohalikku ajalugu, mis tugevdab raamatukogu rolli kogukonna mäluasutusena.

Oluline on ka psühholoogia ja enesearengu teemade kasvav huvi (stress, ärevus, motivatsioon, suhted). Samuti esineb palju küsimusi laste kasvatuse, hariduse ja lastekirjanduse kohta, mis viitab lapsevanemate ja haridusvaldkonna kasutajate aktiivsusele ning rõhutab raamatukogu tähtsust õppimise toetajana.

Kokkuvõttes kinnitavad andmed, et Narva Keskraamatukogu ei ole kasutajate jaoks pelgalt laenutuskoht, vaid praktiline teadmiskeskus ja kogukonna nõustav infoallikas. Infopäringute temaatika suunab raamatukogu edaspidist arendustegevust tervise- ja heaoluteenuste, õppimise ja uurimistöö toe ning lapsevanemate ja haridusvaldkonna sihipärase toetamise tugevdamisele, samuti kohaliku ajaloo ja kogukonnategevuste nähtavuse suurendamisele.

5.3.9 Virtuaalüritused, -koolitused ja -näitused

2025. aastal korraldas Narva Keskraamatukogu 37 virtuaalset „Lugemisringi“ kohtumist erivajadustega inimestele koostöös AS-iga Hoolekandeteenused. Igal virtuaalkohtumisel osales korraga keskmiselt 70–80 inimest. Koostöö on kestnud neli aastat.

„Lugemisringi“ raames loeti ja tutvustati lasteraamatuid, räägiti tähtpäevadest ja loodusenähtustest. Virtuaalkohtumised võimaldavad vaimse tervise seisundi tõttu kinnistes elamistingimustes viibivatel inimestel osaleda ühistegevuses ning säilitada suhtlusvõimalus. Sihtrühmaks olid AS Hoolekandeteenuste kliendid.

Lisaks avaldati YouTube'i keskkonnas 19 videointervjuud ja -tutvustust, milles tutvustati raamatuid ja kirjanikke. Nende sihtrühmaks oli laiem lugejaskond ning kirjandushuvilised nii Narvast kui ka mujalt. Videod on järelvaadatavad ning nende vaatamiste üle peetakse statistikat – 2025. aastal kogusid need kokku 2338 vaatamist.

5.3.10 Tasulised teenused

- Printimine, paljundamine
- Ruumirent
- Üritused
- Materjalikulu (nt 3D-printimine, laserlõikur jne)
- Muu (nimetada):

5.4 Laste- ja noorteteenindus

Tabel 15. Laste ja noorte teeninduse statistika

Lug-d 2024	Lug-d 2025	Muutus (+-)	Külast-d 2024	Külast-d 2025	Muutus (+-)	Laenut 2024	Laenut 2025	Muutus (+/-)
3322	3286	-36	35725	32496	-3229	51034	44653	-6381

Laste- ja noorteteenindus 2025. aastal toimus jätkuvate demograafiliste muutuste ning laste ja noorte lugemis- ja vabaajaharjumuste muutumise tingimustes. Rahvastikuregistri andmetel oli 01.01.2026 seisuga Narvas registreeritud 8130 last, mis on 364 last (4,29%) vähem kui 01.01.2025. Laste arvu vähenemine ning digitaalse meelelahutuse ja sotsiaalmeedia kasvav roll mõjutasid lasteosakonna külastuste, laenutuste ja lugejate arvu.

Hoolimata nendest teguritest jätkas Narva Keskraamatukogu lasteosakond oma põhieesmärgi täitmist - pakkuda lastele ja noortele kättesaadavat, turvalist ja arendavat keskkonda, mis toetab nende kultuurilist, hariduslikku ja isiklikku arengut lugemise, teabe ning ühistegevuste kaudu.

Teenindus oli suunatud laiale vanuserühmale alates eelkooliealistest lastest kuni põhikooliõpilaste ja noorteni. Töö korraldamisel kasutati terviklikku lähenemist, mis hõlmas traditsioonilisi raamatukoguteenuseid, regulaarseid programme, projektitegevust ning koostööd haridusasutustega.

Aruandeaastal keskendus lasteosakonna tegevus järgmistele valdkondadele:

- raamatukogu ja lugemise populariseerimine laste ja perede vaba aja sisustamisel;
- põlvkondadevahelise sidususe loomine;
- laste silmaringi avardamine kultuuriliste ja hariduslike ürituste kaudu;
- formaalhariduse toetamine koostöös koolide ja lasteaedadega;

- teenuste kättesaadavuse tagamine erinevatele sihtrühmadele, sh peredele ja erivajadustega inimesele;
- projektipõhise tegevuse arendamine.

2025. aasta tegevused olid suurel määral seotud Eesti raamatu aastaga, mis mõjutas programmide sisu ning rõhutas Eesti kirjanduse ja kultuuripärandi tutvustamist. Lastele ja noortele korraldati ettelugemisi, töötubasid, kohtumisi kirjandustegelastega ning interaktiivseid tegevusi, mis võimaldasid kirjandust tutvustada eakohasel ja kaasahaaraval viisil.

Koolivaheaegadel viidi läbi programme, mis keskendusid nii Eesti lastekirjanduse klassikale kui ka kaasaegsetele autoritele. Üritusi täiendasid loov- ja praktilised tegevused, mis toetasid materjali paremat mõistmist ning hoidsid huvi lugemise vastu.

Aruandeaastal toimusid järjepidevalt järgmised regulaarsed tegevusvormid:

- programm „Peretund Narva Keskraamatukogus“ - üks kord nädalas (v.a suvekuud);
- Lauamänguklubi teismelistele - üks kord nädalas kogu aasta vältel.

Nende tegevuste kaudu püsis raamatukogu laste ja perede jaoks tähendusriikka paigana. Lisaks jätkas lasteosakonnas tegevust väikelaste mängutuba, mida kasutasid pered nii raamatukogukülastuste ajal kui ka vaba aja veetmiseks.

Lasteosakond tegi aktiivset koostööd Narva haridusametiga. Linnas tegutseb 10 koolieelset lasteasutust, 10 kooli ja gümnaasiumi ning üks erakool. Koostöös õpetajatega koostati ühiseid tegevuskavasid ning lõimiti raamatukogukülastused õppeprotsessi. Õppeaasta alguses edastati õpetajatele teave lasteosakonna pakutavate ürituste ja teemade kohta, et võimaldada külastuste planeerimist.

Narva lasteaedades jätkus projekt „Raamatukogu kotis“, mille eesmärk oli tutvustada lastele, õpetajatele ja lapsevanematele lastekirjandust.

Lasteosakond tegi tihedat koostööd ka teiste raamatukogu osakondadega. Kirjanduslikke kohtumisi korraldati lisaks raamatukogule ka kohvikus „Valge Kõrvits“ ning suveprogramm viidi läbi koos laenutusosakonnaga.

Teavet ürituste kohta avaldati regulaarselt raamatukogu kodulehel ning Narva Keskraamatukogu lasteosakonna lehel „Lastekas“ ning Facebookis.

Laste ja noorte teenindus oli 2025. aastal stabiilne ja jätkusuutlik ning näitas, et raamatukogu on linna lastele ja peredele oluline koht õppimiseks ja kultuurielust osa saamiseks.

5.4.1 Laste- ja noortekirjanduse komplekteerimine

Aruandeaastal toimus laste- ja noortekirjanduse kogu täiendamine järjepidevalt ja sihipäraselt, lähtudes kehtivatest komplekteerimispõhimõtetest ning laste ja noorte vanuselistest eripäradest.

Komplekteerimiseks analüüsiti laenutusstatistikat, jälgiti lugejate huve ja eelistusi, arvestati õpetajate ja kasvatajate tagasisidet ning tehti koostööd haridusametiga. Nii tagati paindlik ja vajaduspõhine lähenemine kogu komplekteerimisel.

2025. aastal täienes lasteosakonna kogu 4436 infokandja võrra, neist 4165 olid raamatud. Kogu täiendamisel pöörati tähelepanu nii uudiskirjandusele kui ka nõutud ja kulunud teavikute

asendamisele. Valikute tegemisel lähtuti laste ja noorte lugemishuvidest ning õppetööd toetavatest vajadustest.

Kõik koguga seotud muudatused – uute teavikute lisamine, märksõnade ja annotatsioonide täiendamine, bibliograafiliste kirjete korrigeerimine ning teavikute kustutamine – kajastati õigeaegselt raamatukogusüsteemis RIKS koostöös komplekteerimis- ja lasteosakonna töötajatega, tagades andmete ajakohasuse ja kasutajasõbralikkuse.

Lisaks raamatutele soetati aruandeaastal arendavaid mängu- ja õuemänge, mis toetasid perelugemise programme. Lugemist muudeti põnevamaks raamatutegelaste ja lugudega seotud mänguasjade abil. Lapsevanemate tagasiside kinnitas, et sellised lahendused suurendavad laste lugemishuvi ning muudavad lugemisprotsessi kaasavamaks ja motiveerivamaks.

Kokkuvõttes vastas laste- ja noortekirjanduse komplekteerimine 2025. aastal sihtrühma ootustele ning toetas raamatukogu rolli laste ja noorte lugemishuvi, õpioskuste ja kultuurilise teadlikkuse kujundajana.

5.4.2 Laste ja noorte lugemisharjumuste kujundamine, arendamine ja üritused

Aruandeaastal keskendus lasteosakond lugemisharjumuste kujundamisele ning lugemishuvi hoidmisele eri vanuses laste ja noorte seas. Tegevused olid suunatud nii lugemisoskuse arendamisele, lugemismotivatsiooni suurendamisele kui ka lugemise sidumisele loovuse, keskkonnateadlikkuse ja digipädevustega.

Peamised teemad:

- lugemishuvi toetamine ja lugemisrõõmu suurendamine;
- eesti keele oskuse arendamine lugemise kaudu;
- kriitilise mõtlemise ja tekstimõistmise arendamine;
- perelugemise ja põlvkondadeülese koostöö toetamine;
- keskkonnateadlikkuse kujundamine kirjanduse kaudu.

Olulisemad sündmused:

- Teadusnädal Narvas

Toimus 21 tegevust, milles osales 455 õpilast. Üritused sidusid tekstidega töötamise, arutelud ja praktilised ülesanded. Eesmärk oli arendada kriitilist mõtlemist ning teadlikku info kasutamist. Sündmus aitas näidata lugemise seost igapäevaelu ja keskkonnateemadega.

- Keskkonnanäitus „Hoiu, mida armastad!“

Näitust kasutati õppetööd toetava materjalina. Toimusid ekskursioonid ja temaatilised tegevused. Eesmärk oli kujundada keskkonnateadlikkust ning arendada oskust mõista ja analüüsida nii tekstilist kui visuaalset teavet.

- Programmi „Peretund“ tegevused

Regulaarne peredele suunatud lugemisprogramm toetas ühislugemist ja koduse lugemisharjumuse kujunemist. Eesmärk oli tugevdada lapse ja lapsevanema koostööd ning kujundada positiivne hoiak lugemise suhtes.

- Lugemiskoerte kohtumised

Toetasid algajate lugejate enesekindlust ja lugemisoskust. Eesmärk oli vähendada lugemishirmu ja muuta lugemine lapse jaoks turvaliseks ja meeldivaks kogemuseks.

- Kirjanduslikud otsingumängud ja digitaalsed lugemistegevused

Kirjanduslikud otsingumängud „Eesti kirjanikud – lastele“ ja „Eesti kirjanikud – noortele“ tutvustasid eesti kirjandust mängulisel ja kaasaval viisil. Tegevuste eesmärk oli suurendada huvi eesti kirjanduse vastu ning arendada tekstimõistmist. Lisaks toetas raamatukogu eesti keele õppimist digiplatvormi kaudu (<https://learningapps.org/display?v=px9475dck24>) ning korraldas veebiviktoriine (<https://nkr.narvalib.ee/index.php/et/4548-kogupere-e-viktoriin-imelised-j-ululood>). Digitaalsed lahendused võimaldasid siduda lugemise, keeleõppe ja enesekontrolli ülesanded ning pakkusid lastele ja noortele paindlikku võimalust oma teadmisi proovile panna.

Aruandeaasta tegevused olid mitmekesised ja järjepidevad ning toetasid lugemisharjumuste kujunemist erinevates vanuserühmades. Erilist tähelepanu pöörati lugemise sidumisele praktiliste tegevuste ja eluliste teemadega, mis suurendas laste ja noorte huvi osalemise vastu.

Regulaarsete programmide jätkumine aitas kujundada püsivat külastusharjumust ning tugevdas raamatukogu rolli laste ja perede haridus- ja kultuurikeskusena. Tagasiside näitas, et praktilised ja mängulised vormid suurendasid lugemismotivatsiooni ning aitasid arendada nii keeleoskust kui ka kriitilist mõtlemist.

Kokkuvõttes võib hinnata, et tegevused täitsid seatud eesmärgid ning toetasid laste ja noorte lugemisharjumuste järjepidevat arengut.

5.5 Raamatukogu kui kogukonnakeskus

Aruande aastal toimus Narva Keskraamatukogus kokku 1044 üritust ja tegevust (2024. aastal 1058; muutus +14). Fookus oli suunatud kvaliteedile, koostööle ning strateegilistele prioriteetidele – elukestva õppe toetamisele, kultuurilise sidususe tugevdamisele ja kogukonna kaasamisele.

Tabel 16. Ürituste arvud

Üritused/tegevused 2024	Üritused/tegevused 2025	Muutus (+/-)
1058	1044	-14

Ürituste jaotus näitab raamatukogu laiapõhjalist rolli kogukonnas. Märkimisväärse osa moodustasid info-, meedia- ja digipädevuste alane nõustamine (294 korral), lugemismängud ja -võistlused (155), üldharivad loengud ja töötoad (106) ning kirjandusega seotud näitused ja väljapanekud (99). Lisaks toimus 324 muud kogukondlikku ja lasteüritust, mis kinnitab raamatukogu aktiivset rolli eri vanuserühmade kaasamisel.

Raamatukogu tegutseb süsteemselt kui kohalik kultuuri-, õpi- ja kogukonnakeskus, pakkudes lisaks tavapärasele teenustele sisulisi kohtumis- ja osalusvõimalusi.

Tabel 17. Ürituste ja tegevuste nimekirjad

Üritused/tegevused	Arv
Info-, meedia- ja digipädevuste alane nõustamine ja juhendamine*	294
Kirjandusega seotud näitused ja väljapanekud	99
Kodulooga seotud sündmused ja väljapanekud	32
Kontserdid või muusikasündmused	2
Kunsti- või käsitöönäitused	19
Lugejamängud ja -võistlused	155
Lugejate kohtumised kirjanike ja kirjandustegelastega, muud kirjandussündmused	13
Üldharivad loengud ja töötoad	106
Muud (erinevad näitused, väljapanekud, lasteüritused jm)	324

Aruande aasta mõjukamad sündmused:

- Eesti Raamatu Aasta sündmused

Eesti Raamatu Aasta raames toimusid Narva Keskraamatukogus näitused „Pooltund kirjanikuga“, „500 aastat eesti keelseid raamatuid“, „Täheke“ ja „Hoia, mida armastad“ ning nende põhjal viidi läbi kirjanduslikke ja üldhariduslikke raamatukogutunde. Projekti raames „Eesti kirjanikud Narva“ toimusid kohtumised tuntud Eesti kirjanikega. Sündmused toetasid kirjanduse ja kultuuripärandi väärtustamist ning sidusid riikliku tähtsusega kultuurisündmuse aktiivselt kohaliku kogukonna ja haridusasutustega.

Eesti Raamatu Aastaga seotud tegevused olid esindatud ka Energia ja Kreenholmi raamatukogudes, kus korraldati regulaarselt kohtumisi loovisikutega, lugemisõhtuid ja temaatilisi näitusi. See tagas kultuuriprogrammi laiapõhjalise kättesaadavuse erinevates linnaosades ning tugevdas raamatukogu kui kogukonnakeskuse rolli kogu linnas.

Kogukonna sidususe seisukohalt oli märkimisväärne Kreenholmi raamatukogus toimunud Noorte üle-eestiline lugemisöö, mis leidis aset Eesti Raamatu Aasta raames. Sündmus tõi kokku noored eri paigust ning lõi ühise lugemiskogemuse kaudu tugeva osalus- ja kuuluvustunde.

Eesti Raamatu Aasta programmi üheks silmapaistvamaks ettevõtmiseks kujunes detsembris toimunud kogukondlik loovprojekt „KutseVaibale“, milles osales üle 150 inimese. Ühistegevus tõi kokku eri vanuses osalejaid ning tutvustas eesti raamatu kujunemise ajalugu.

Strateegiline mõju: riikliku kultuurisündmuse sisuline ja laiapõhjaline rakendamine kohalikul tasandil; lugemiskultuuri väärtustamine; haruraamatukogude rolli tugevdamine; noorte kaasamine üle-eestilisse kultuuriruumi; kogukondliku sidususe ja põlvkondadevahelise dialoogi toetamine.

- Kevadlaad ja jõululaad (kokku 1020 külastajat)

Aasta suurimad kogukonnaüritused, mis tõid raamatukokku väga laia sihtrühma. Laadad elavdasid kohalikku kultuurielu, toetasid käsitöö- ja loomevaldkonda ning suurendasid raamatukogu nähtavust linnakeskkonnas.

Strateegiline mõju: kogukonnatunnetuse tugevdamine, uute sihtrühmade kaasamine ning raamatukogu positsioneerimine linna olulise kultuuriplatvormina.

- Täiskasvanu õppija nädal ja Raamatukogupäevade tähistamine

Programm tõi esile raamatukogu rolli elukestva õppe toetajana. Tegevused sidusid kirjanduse, arutelud ja kohtumised, pakkudes sisulist õpikogemust eri vanuses osalejatele.

Strateegiline mõju: teadlikkuse tõus elukestva õppe võimalustest, raamatukogu kuvandi tugevdamine õppimis- ja arengukeskkonnana.

- Klubitegevus

Käsitööklubi ning Conversation Club ja American Club pakkusid püsivat osalusvõimalust. Tegevus toimus koostöös vabatahtlike ja partneritega.

Strateegiline mõju: kogukonna sidususe tugevdamine, keele- ja kultuuridevahelise suhtluse toetamine, rahvusvahelise mõõtme lisandumine raamatukogu tegevusse.

- Jõeretsk „Mälestused luules“

Eesti raamatu 500. juubeliaasta raames toimus koostöös laevaga Caroline lüüriline jõeretsk marsruudil Narva – Narva-Jõesuu. Sündmus ühendas kirjanduse, kohaliku ajaloo ja elamusliku kultuurikogemuse. Jõeretke käigus toimus ekskursioon Narva jõe ajaloost ja kallastest, luulekogu „Tagasitulek“ esitlus (autor Helmi Vint Sägi) ning vaba mikrofoni ja luulelugemine.

Strateegiline mõju: kultuuri viimine tavapärasest raamatukoguruumist väljapoole, kirjanduse sidumine kohaliku ajaloo ja linnaruumi identiteediga, koostöö erasektori partneritega ning kogukonna kaasamine elamuslikku kultuurisündmusse.

Narva Keskraamatukogu 2025. aasta tegevus kinnitab raamatukogu rolli linna kogukonnakeskusena, mis ühendab kultuuri, hariduse ja sotsiaalse suhtluse. Tegevused olid suunatud eri vanuserühmade kaasamisele, elukestva õppe toetamisele ning kogukondliku sidususe tugevdamisele.

Kuigi ürituste koguarv vähenes võrreldes eelneva aastaga, kasvas mitmete sündmuste mõju ja osalus. Eriti silmapaistvad olid kogukonda ühendavad suursündmused ning regulaarne klubitegevus, mis kujundavad püsivat osalusharjumust.

Raamatukogu ei ole üksnes teenusepakkuja, vaid aktiivne kogukonnaelu kujundaja. 2025. aasta tegevused toetasid linna strateegilisi eesmärke kultuuri kättesaadavuse, haridusvõimaluste laiendamise ning sotsiaalse sidususe tugevdamise valdkonnas.

5.5.1 Kasutajakoolitused

Tabel 18. Kasutajakoolituste arvud

Koolitused 2024	Koolitused 2025	Muutus (+/-)
1310	1330	+20

Narva Keskraamatukogu on lisaks laenutusteenusele oluline kogukonna koolituskeskus, kus toimuvad sihipäraselt kavandatud ja eelnevalt välja kuulutatud koolitused nii lastele, noortele kui ka täiskasvanutele. Koolitused toetavad digipädevuste, keeleoskuse ja praktiliste oskuste arengut ning aitavad kaasa elukestva õppe põhimõtte rakendamisele.

2025. aastal viidi läbi kokku 1330 kasutajakoolitust, neist:

- 241 rühmakoolitust, kus osales 2682 inimest,
- 1089 individuaalkoolitust, milles osales 1307 inimest.

Koolituste koguarv ja osalejate hulk näitavad suurt vajadust personaalse ja rühmapõhise juhendamise järele.

Peamised koolitusteemad:

- digioskused ja arvutikasutus (sh IT-kursused eakatele);
- nutitelefone kasutamine täiskasvanutele;
- tehisintellekti algkursus;
- laserlõikamise ja 3D-printimise töötoad;
- e-teenuste ja infoallikate kasutamine.

Ameerika Keskuse IT-kursused eakatele olid eriti populaarsed – toimus 36 kohtumist, milles osales 164 inimest. Nutitelefone kasutamise koolitustel osales 146 inimest. Tehisintellekti algkursus täiskasvanutele toimus 10 korda ning kahes rühmas osales kokku 123 inimest, mis näitab kasvavat huvi uute tehnoloogiate vastu ka vanemaealiste seas.

Narva Keskraamaatukogus korraldati koolitusi Kultuurimaja Rugodiv töötajatele. Aasta jooksul viidi läbi 10 kohtumist ning koolitused jätkuvad ka järgmisel aastal, mis kinnitab raamatukogu rolli partnerina teiste linnaasutuste digipädevuse arendamisel.

Peamised sihtrühmad:

- eakad ja täiskasvanud, kes soovivad parandada digioskusi;
- töötavad inimesed, kes vajavad täiendkoolitust;
- lapsed ja noored, kes osalevad tehnoloogiätöötubades;
- asutuste töötajad koostööprojektide raames.

Koolituste tagasiside oli positiivne. Osalejad hindasid praktilist lähenemist, selget juhendamist ja võimalust õppida turvalises keskkonnas. Tagasiside kinnitab, et koolitused vastavad

sihtrühma vajadustele ning loovad osalejatele reaalse väärtuse. Positiivne hinnang suurendab usaldust raamatukogu vastu ning toetab pikaajaliste suhete kujunemist kogukonnaga.

5.5.2 Koostööpartnerid

Aruandeaastal tegi Narva Keskraamatukogu koostööd väga laia ringi partneritega nii kohalikul, riiklikul kui ka rahvusvahelisel tasandil. Koostöö hõlmas riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutusi, haridus- ja kultuuriasutusi, sotsiaalhoolekande organisatsioone, mittetulundusühinguid, välisriikide saatkondi, ettevõtteid ning meediaväljaandeid.

Olulisemateks partneriteks olid Kultuuriministeerium, Rahvusraamatukogu, Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing, Eesti Raudtee, ETKA Andras, Integratsiooni Sihtasutus, OÜ Kersti Võlu koolituskeskus, Riigi Infosüsteemi Amet, Päästeamet, Sotsiaalkindlustusamet, Eesti Töötukassa, Narva linnavalitsus, Narva-Jõesuu linnavalitsus, haridusasutused (lasteaiad, koolid, kõrgkoolid), Narva Muuseum, Narva Kunstiresidentuur, AS Hoolekandeteenused, Laste Kirjanduse Keskus, Likool, Narva Rahvaste Maja, MTÜ Lapsele oma kodu, Ingeri Maja MTÜ, Eesti Naine. Rahvusvahelisel tasandil jätkus koostöö Ameerika Ühendriikide Suursaatkonna, Põhjamaade Ministrite Nõukogu ning teiste välispartneritega.

Koostöö väljendus näituste, loengute, koolituste, seminaride, kirjandusürituste, lugemisprogrammide, sotsiaalprojektide ning kogukonnaürituste korraldamises. Samuti tehti tihedat koostööd sotsiaalasutustega, et tagada teenuste kättesaadavus erivajadustega ja haavatavatele sihtrühmadele.

Hinnang koostööle on väga positiivne. Partnerlus võimaldas mitmekesistada teenuseid, laiendada sihtrühmade kaasamist ning tugevdada raamatukogu rolli kogukonna kultuuri- ja teadmiskeskusena. Koostöö aitas suurendada nähtavust meedias, toetada elukestvat õpet ning edendada rahvusvahelist ja valdkondadeülest koostööd.

6 Raamatukogu turundus

6.1 Turunduskanalid

Aruandeaastal tutvustas Narva Keskraamatukogu oma teenuseid ja tegevusi erinevate teavituskanalite kaudu, et tagada info kättesaadavus võimalikult laiale sihtrühmale.

- Raamatukogu koduleht
- KOV-i koduleht
- Sotsiaalmeedia (Facebook, Instagram, YouTube)
- Raadio
- Televisioon
- Ajalehed, ajakirjad
- Välireklaam (plakatid, ekraanid)
- Muud (voldikud)

Peamiseks ametlikuks infokanaliks oli raamatukogu koduleht, kus avaldati jooksvalt teavet teenuste, sündmuste ja koolituste kohta. Aasta jooksul avaldati kodulehel kokku 252 uudist erinevates keeltes ning lehte külastati 31 063 korral. Koduleht toimis keskse ja usaldusväärse infokeskkonnana, mille kaudu said kasutajad ajakohast teavet ning ligipääsu e-teenustele.

Olulist rolli mängis sotsiaalmeedia. Facebookis avaldati 720 postitust, mis kogusid kokku 329 145 vaatamist. Instagramis avaldati 167 postitust, mis kogusid 78 415 vaatamist. Kokku loodi kodulehele ja sotsiaalmeediakanalitesse 1139 postitust, mis tagas raamatukogu tegevuste järjepideva kajastuse ning hoidis kogukonda kursis toimuvaga.

Virtuaalsed tegevused toetasid raamatukogu nähtavust ja osalust. Toimus 37 virtuaalset lugemisringi (2890 vaatamist) ning avaldati YouTube kanalis 19 videot, mis kogusid 2338 vaatamist. See võimaldas jõuda huvilisteni ka väljaspool raamatukogu füüsilist ruumi.

Lisaks kasutati teavituses kohaliku omavalitsuse kodulehte, raadiot ning kohalikke ajalehti ja ajakirju. Raamatukogu tegevused kajastasid regulaarselt ka meedias (<https://narvalib.ee/et/lugejale/meediakajastused>), kus käsitleti eelkõige kogukonnaüritusi, Eesti Raamatu Aasta ettevõtmisi, koolitusi ja digipädevuste arendamist ning haridusprogramme lastele ja noortele. Meediakajastus suurendas organisatsiooni avalikku nähtavust ja usaldusväarsust.

Raamatukogu eelarve on piiratud ning eraldi turundusspetsialisti ei ole. Tasulise reklaami võimalused on väga tagasihoidlikud ning neid kasutatakse üksikjuhtudel piiratud mahu. Seetõttu põhineb teavitustöö eeskätt oma kanalite järjepideval kasutamisel, sisulisel kommunikatsioonil ja olemasolevate ressursside läbimõeldud rakendamisel.

6.2 Väljaannete publitseerimine

Aruandeaastal panustasid Narva Keskraamatukogu töötajad sisuliselt kohaliku ajaloo ja kultuuripärandi talletamise läbi publitseerimise ja väljaannete valmimises osalemise.

Raamatukogu koduloouuri ja avaldas artikli ajaloo- ja kohaloolises almanahhis nr 15, mille andis välja Narva G. Hanseni nimeline Muinsusselts. Almanahh käsitleb Narva ajaloo ja kultuurieluga seotud teemasid ning koondab uurimuslikke materjale linna minevikust ja tänapäevast. Raamatukogu töötaja osalemine almanahhi koostamisel kinnitab erialast pädevust ning aktiivset panust kohaliku ajaloo uurimise ja tutvustamise.

Lisaks toetas raamatukogu IT-spetsialist tehniliselt väljaande valmimist, aidates kaasa Svetlana Gorpintšenko raamatu „Möödunud ei ole mälust kustutatud” kujundamisele. Raamatukogu töötaja panus raamatu kujundamisse näitab organisatsiooni valmisolekut toetada kogukonna algatusi ja kohaliku kultuurimälu säilitamist ka praktilisel tasandil.

Raamatukogu töötajate osalemine väljaannete koostamises ja valmimises tugevdab raamatukogu rolli kogukonna mäluasutuse ja professionaalse partnerina.

7 Eesmärgid tulevaks aastaks

Kõik kavandatud tegevused ja arengusuunad lähtuvad Narva Keskraamatukogu ja kohaliku omavalitsuse arengukavadest, seal seatud prioriteetidest ja strateegilistest eesmärkidest. Eesmärgid tulevaks aastaks on järgmised:

1. Raamatukoguteenuse kvaliteedi ja kättesaadavuse tagamine

Tagada elanikele võrdne ja takistusteta juurdepääs kogudele ning teenustele, arendada digiteenuseid ning toetada elanike info- ja digipädevust.

2. Lugemiskultuuri ja haridustegevuse edendamine

Korraldada mitmekesiseid kirjandus- ja kultuuriüritusi, teha koostööd haridusasutustega ning toetada laste ja noorte lugemishuvi.

3. Kogukonna kaasamine ja mitmekeelsuse toetamine

Pakkuda mitmekeelseid teenuseid ning suurendada kogukonna kaasatust raamatukogu tegevustesse.

4. Organisatsiooni arendamine ja jätkusuutlikkus

Tagada töötajate erialane areng, tõhus töökorraldus ning kaasaegne ja energiatõhus taristu.

5. Uue arengukava koostamine

Töötada välja Narva Keskraamatukogu arengukava aastateks 2027–2032.

6. Energiatõhususe projekti ettevalmistamine

Viia läbi projekti „Narvas, Malmi tn 8 asuva Narva Keskraamatukogu energiatõhususe parandamine” ettevalmistustööd.

7. Kogude inventuur

Valmistada ette ja viia läbi Narva Keskraamatukogu kogude inventuur, tagamaks kogude korrastatus ja ajakohasus.

8. Erasmus+ projekt

Viia lõpule Erasmus+ esimene etapp (6 mobiilsust kuni august 2026) ning alustada teise projektietapi rakendamist (20 mobiilsust perioodil 06.2026–08.2027), kavandades osa mobiilsusi ellu viia juba 2026. aastal.

9. Koduloo ja kultuuripärandi teemalised tegevused

Tugevdada raamatukogu rolli kohaliku ajaloo talletaja ja kogukonna mäluasutusena.

10. Riikliku tähtsusega kultuurisündmuste tähistamine

Osaleda riiklike kultuurisündmuste ja tähtpäevade tähistamises ning siduda need kogukonnaga.